

IZVAJANJE STRATEGIJE E-POSLOVANJA V JAVNI UPRAVI REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OBDOBJE OD LETA 2001 DO LETA 2004

Marin Silič

Izveček

Strategija e-poslovanja v javni upravi RS za obdobje od leta 2001 do leta 2004, ki jo je pripravil Center Vlade RS za informatiko v sodelovanju z drugimi državnimi organi RS in zunanjimi strokovnjaki, je osnova za prehod javne uprave v informacijsko družbo v naslednjih štirih letih. Zasnova in uresničitev sistema e-poslovanja v javni upravi odpira veliko vprašanj v zvezi z dostopom do informacij in storitev javne uprave in njenim notranjim poslovanjem. Premislek nas vodi k spoznanju, da je nujno treba izvesti prenovo delovanja javne uprave (organizacijo, kadre, upravne postopke, dokumente) in na ta način povečati učinkovitost in kakovost delovanja celotne javne uprave. Z normativnimi, organizacijskimi in vodstvenimi ukrepi je treba povečati učinkovitost delovanja javne uprave, kar bo temeljna podlaga učinkovitemu in pospešenemu izvajanju e-poslovanja in razvoja e-uprave.

Abstract

Strategy of e-commerce in Slovenian public administration in the period from the year 2001 to the year 2004 prepared by the Government Centre for informatics in cooperation with other government bodies and independent experts represents the basis for the transition of the public administration into information society in the next four years. Design and implementation of e-commerce system in public administration have opened many questions relating the public information and services access and internal operations of the public administration. Reflection on this subject leads to the conclusion that it is inevitable to restructure the public administration (organization, human resources, administrative procedures, documents) and in this way increase efficiency and quality of public administration functioning. Furthermore efficiency should be further increased with normative, organizational and managerial measures and thus foundation should be laid for efficient and accelerated implementation of e-commerce and development of e-government.

1. UVOD

Strategija elektronskega poslovanja (SEP-2004), ki jo je pripravil Center Vlade RS za informatiko (v nadaljevanju: CVI) v sodelovanju z drugimi državnimi organi in zunanjimi strokovnjaki, je osnovni dokument za vsa prizadevanja, projekte, aktivnosti in naloge pri prehodu javne uprave v informacijsko družbo v naslednjih štirih letih s poudarkom na uvedbi elektronskega poslovanja kot temeljni značilnosti informacijske družbe.

Slovenska uprava, ki bo v celoti prešla na e-poslovanje, bo bistveno bolj pripravljena na izzive polnopravnega članstva v Evropski uniji in NATO. Zato je predlagana strategija e-poslovanja v javni upravi prevzela vse osnovne usmeritve Evropske unije, opredeljene v Zeleni knjigi in predlogu novih direktiv za liberalizacijo telekomunikacijske infrastrukture in storitev. Prevzeta je bila tudi regulativa na področju elektronskega podpisa, kot tudi smernice za varnejši internet.

SEP-2004 je pomemben dokument z informacijskega in institucionalnega vidika. Vključuje postavitev

in prenovo globalnih okvirov razvoja, delovanja, povezovanja in odpiranja vseh informacijskih sistemov javne uprave Republike Slovenije. V strategiji so prikazani tudi bolj konkretni pristopi in modeli arhitektur vseh pomembnejših »resornih« informacijskih sistemov javne uprave RS. Strategija je pomembna tako za državne organe in organe lokalne samouprave kakor tudi za privatni sektor. Upošteva večino slovenskih, evropskih in svetovnih strateških dokumentov ter splošne smernice uvajanja e-poslovanja, hkrati pa vključuje vse omejitve in specifičnosti javne uprave RS.

Globalni cilj javne uprave Republike Slovenije do leta 2004 je podpora skupnim funkcijam javne uprave in ključnim delovnim področjem javne uprave za e-poslovanje, to je enotno opremljanje delovnih mest, povezavo administrativnih registrov, uvedbo aplikacij za skupne funkcije uprave po ključnih delovnih področjih uprave, ustrezno spodbujanje, izobraževanje ter usposabljanje vseh udeležencev elektronskega poslovanja.

Pri določanju usmeritev in ciljev uvajanja e-poslovanja v javno upravo je treba upoštevati naslednje pomembne vidike: večjo decentralizacijo upravnih sistemov in enakomernejši regionalni razvoj ter boljše spremljanje in nadzor nad odločitvami v upravnih postopkih in nadzor nad izvajanjem vseh upravnih postopkov v celoti. Z uvedbo elektronskega poslovanja v javno upravo želi država:

- zagotoviti enostaven, hiter, kakovosten in poceni dostop do informacij in storitev javne uprave s pomočjo sodobne informacijsko telekomunikacijske tehnologije (ITKT) ali storitve javne uprave približati državljanom,
- omogočiti informacije in storitve na takšen način, da državljanom v postopkih ne bo potrebno priskrbeti podatkov, ki so jih v neki življenjski situaciji že podali, in da ne bodo omejeni krajevno, tako da bodo lahko storitev opravili kjerkoli v Sloveniji,
- skrajšati čase storitve javne uprave,
- omogočiti dostop do vseh javnih podatkov in do tistih, ki bodo dostopni le pooblaščenim osebam ali osebam, na katere se nanašajo,
- racionalizirati poslovanje javne uprave, doseči kakovostnejše sodelovanje med javno upravo in uporabniki, zagotoviti enakomernejši in hitrejši razvoj na regionalni in lokalni ravni,
- vzpodbujati vse vidike elektronskega poslovanja in možnosti dostopa do informacij in storitev javne uprave ter s tem višati splošni življenjski standard,
- odpreti informacijske vire javne uprave RS tudi v svetovna omrežja,
- omogočiti večji pregled nad notranjim delovanjem javne uprave,
- pospešiti prehod Slovenije v informacijsko družbo in
- vzpostaviti elektronsko demokracijo.

Država si je skladno z zgoraj naštetimi usmeritvami zastavila nekatere cilje, ki jih bo uresničevala s projekti, aktivnostmi in nalogami. Cilji so naslednji:

- vzpostaviti organe za skrbništvo strategije ter za realizacijo in nadzor projektov, ki izvirajo iz strategije,
- evidentirati in natančneje opisati vse postopke in procese znotraj javne uprave in pripraviti študije informatizacije ter s tem zagotoviti enotnost izvajanja postopkov,
- na vseh lokacijah javne uprave vzpostaviti komunikacijsko omrežje v okviru sprejetega standarda ter omrežja povezati med seboj,
- povezati vse sedanje in bodoče informacijske sisteme, administrativne registre in druge zbirke podatkov javne uprave med seboj, tako zaradi notranjih potreb povezovanja kot zaradi enotnosti in prijaznosti javne uprave navzven,

- določiti standarde, postopke in sisteme arhiviranja papirnih in elektronskih dokumentov, ki bodo upoštevali najugodnejše razmerje med obstojnostjo, varnostjo in hitrostjo dostopa do dokumentov,
- vzpostaviti mehanizme varnosti za identifikacijo in preverjanje pristnosti državljanov v postopkih javne uprave,
- uvesti pravila varovanja osebnih podatkov v postopkih in storitvah javne uprave, ki bodo upoštevala Zakon o varstvu osebnih podatkov in delitev uporabnikov na delavce javne uprave, pravne osebe in fizične osebe,
- vzpostaviti enoten državni portal in podportale za vsa delovna področja javne uprave, ki bodo dostopni državljanom preko interneta, delavcem javne uprave pa preko intraneta ali ektraneta, in bodo nudili različne storitve in informacije javne uprave,
- omogočiti plačila davkov, upravnih taks, kazni in drugih terjatev iz opravljenih upravnih storitev,
- organizirati izobraževanje za delavce javne uprave in za državljanke o uporabi novih, prijaznejših storitev javne uprave.

Realno je pričakovati probleme pri uvajanju e-poslovanja v javni upravi, zato je za izpolnitev vseh pogojev za uresničitev strategije pomembno, da vse institucije (Svet za informacijsko družbo /SID/, Komisija Vlade RS za informatiko za področje javne uprave, Ministrstvo za informacijsko družbo, CVI in resorne službe za informatiko idr.), ki imajo opravka z informatizacijo javne uprave v RS, aktivno in tvorno sodelujejo v uresničevanju strategije.

Ob tem pa nikakor ne smemo pozabiti na pristojnosti Ministrstva za notranje zadeve, ki mora odigrati ključno vlogo pri prenovi javne uprave. Le prenovljena javna uprava, katere poslovanje bo slonelo na poenostavljenih, poenotnih in verificiranih postopkih, bo trdna podlaga za uspešno in učinkovito e-upravo.

Zelo pomembno vlogo pri uresničevanju strategije ima CVI, ki je pripravil Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (ZEPEP), s katerim smo odpravili ovire, ki so jih elektronskemu poslovanju postavljale pravne norme klasičnega papirnega poslovanja. V skladu s sklepom Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 12/2001) je CVI pristojen in zadolžen za opravljanje naslednjih nalog:

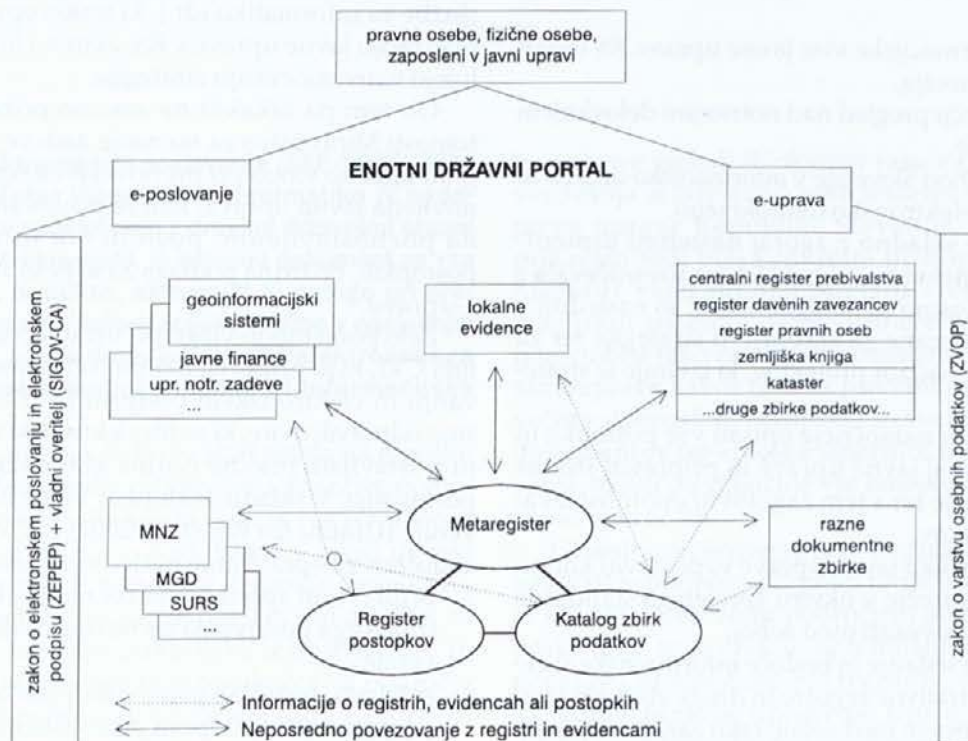
1. pripravo in spremljanje izvajanja strategije elektronskega poslovanja javne uprave Republike Slovenije;
2. izdelavo strateških planov skupnih funkcij uprave (informacijska podpora pisarniškem poslovanju, zakonodajnemu postopku, spremljanju dela vlade in ministrstev, kadrovskega sistema, sistemom za

- odločanje, odnosom z javnostmi ipd.), uvajanja skupne ITKT in prenove poslovanja ter informatizacije posameznih organov;
3. spremljanje, izdelavo, skrbništvo, uvajanje in svetovanje na področjih: metodološke osnove planiranja, razvoj informacijskih sistemov ter vodenja, spremljanje in kakovost informacijskih projektov, standardi informacijsko-telekomunikacijske tehnologije;
 4. pripravo, izdelavo in realizacijo usklajenega skupnega letnega načrta informatizacije (nabav informacijske opreme in storitev);
 5. organiziranje in izvajanje skupnih nabav, distribucije in vzdrževanja skupne informacijske opreme, kot tudi poenotenja in pomoči uporabnikom lokalne informacijske opreme organov;
 6. izdajanje mnenj o nabavah informacijske opreme in storitev posameznih organov v skladu s predpisi, ki urejajo pripravo in sprejem enotnih tehnoloških zahtev, smernic in priporočil za informacijske sisteme v državnih organih;
 7. planiranje, razvoj, uvajanje in svetovanje na področju aplikativne opreme za skupne funkcije ter po dogovoru za specialne funkcije organov, kot tudi na področju tehnološkega povezovanja skupnih administrativnih registrov in aplikativne opreme posameznih upravnih informacijskih sistemov;

8. razvoj in delovanje centralne strežniške infrastrukture ter skupnega telekomunikacijskega omrežja in telekomunikacijskih storitev;
9. spodbujanje razvoja in delovanja overitelja;
10. izdelava politike, vzpostavitev, spremljanje in nadzor sistema zaščite in varovanja;
11. strokovno svetovanje in usposabljanje na področju planiranja in razvoja informacijskih sistemov, vodenja projektov, spremljanja in zagotavljanja kakovosti ter same uporabe izdelanih informacijskih rešitev in standardnih orodij;
12. pospeševanje informatike v upravi in zunaj nje ter sodelovanje z domačimi in tujimi institucijami s tega področja pri skupnih projektih in drugod.

Mesto vladne službe CVI je ključno v projektih e-uprave. Enotni državni portal, enotna vstopna točka javne uprave, bo zagotavljal javnosti dostop do storitev (upravnih, izobraževalnih, storitve za podporo skupnosti in izboljšanja kvalitete življenja in storitve, ki se nanašajo na e-demokracijo) in informacij javne uprave. Do njega lahko dostopamo preko brskalnika, mobilnega telefona, interaktivne televizije ipd. Deluje 24 ur na dan vsak dan na enostaven in prijazen, pa tudi varen način.

Dejstvo je, da uvajanje e-poslovanja in osnovo za učinkovito delovanje sistema podpore uporabnikom zahteva usklajeno delovanje in enotne pristope na

Slika 1: Enotni državni portal

vseh področjih ITKT. Z novimi tehnologijami in sistemi bomo lahko premagovali ovire, ki bodo nastajale pri prenovi poslovnih procesov in oblikovanju strategij. Zato je zelo pomembno zasnovati sistem e-poslovanja v javni upravi, ki bo v podporo vsem funkcijam. Pri tem je pomembno, da bo sistem usmerjen v izboljševanje procesov pri izvajanju storitev in bo čim bolj prilagojen zahtevam uporabnikov.

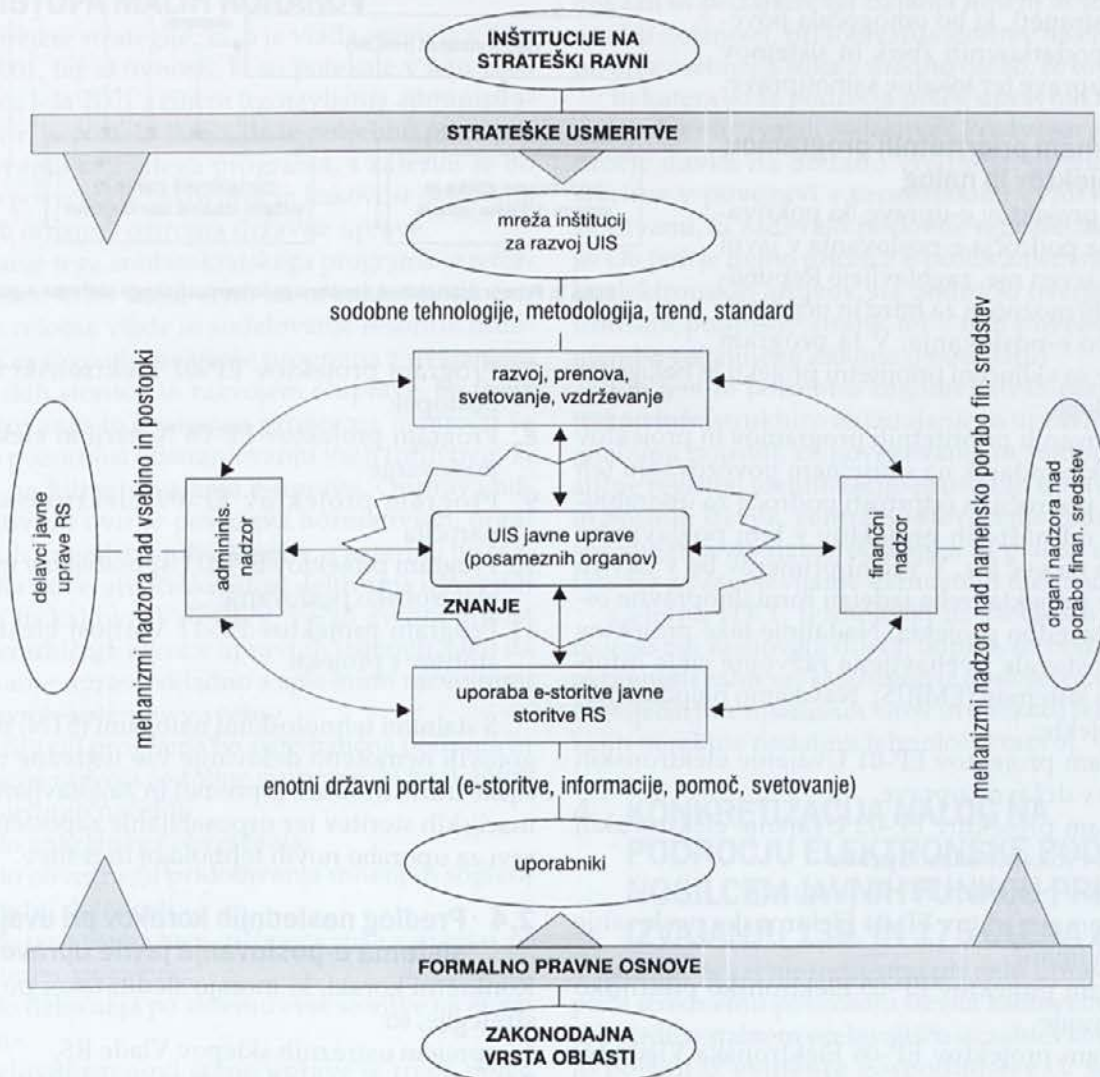
2. ELEKTRONSKO POSLOVANJE V JAVNI UPRAVI

2.1 Zasnova sistema e-poslovanja v javni upravi RS

Ponovno je treba premisliti celotno delovanje javne uprave (organizacijo, kadre, upravne postopke, dokumente). Odpirajo se tudi vprašanja v zvezi s spre-

membami delovnih področij po resorjih, pa tudi regionalne razporeditve. Zasnovo celotnega sistema e-poslovanja v javni upravi prikazuje slika 2:

Mreža institucij za razvoj upravnega informacijskega sistema (UIS) skrbi za načrtovanje, razvoj in integracijo aplikacij v UIS ter za obdelavo, povezovanje, posredovanje in arhiviranje podatkov. Pri razvoju, prenovi, svetovanju in vzdrževanju morajo te institucije upoštevati sodobne tehnologije, metodologije, trende in standarde, ki so določeni s sprejetimi strateškimi usmeritvami. Zaposleni v javni upravi z mehanizmi nadzora nad vsebino in postopki izvajajo administrativni nadzor ter skrbijo za nemoten potek izvajanja postopkov in ažurne informacije. Pomembno vlogo v sistemu imajo tudi organi nadzora nad porabo finančnih sredstev, ki nadzorujejo namensko porabo finančnih sredstev pri vključevanju novih tehnologij in kasnejšem e-poslovanju.

Slika 2: Zasnova sistema e-poslovanja v javni upravi RS

Vsi elementi sistema e-poslovanja morajo upoštevati strateške usmeritve in formalno - pravne osnove.

2.2 Predlog arhitekture sodobnega IS kot dela sistema e-poslovanja v javni upravi RS

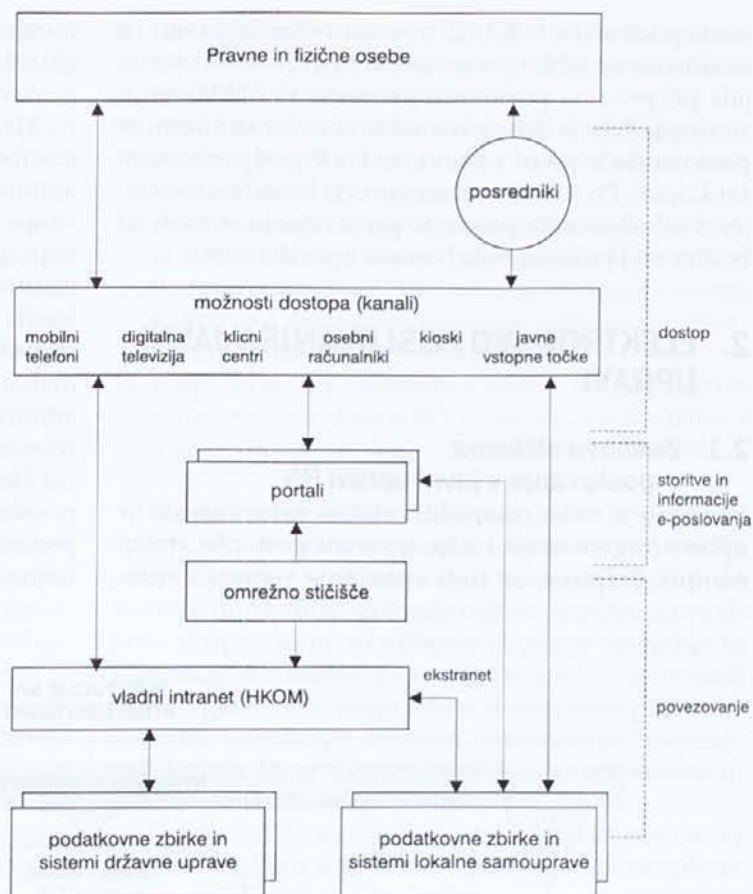
Kot smo uvodoma dejali, strategija predvideva, da bodo storitve in informacije javne uprave dostopne preko enotnega državnega portala in podportalov z različnimi tehnologijami, tudi z mobilnimi telefoni, digitalno televizijo, s klicnimi centri in kioski. Pri dostopu bodo uporabnikom v pomoč »posredniki«, ki bodo od pravnih in fizičnih oseb pridobili ustrezna pooblastila. Vzpostavitev enotnega državnega portala in podportalov zahteva primerno komunikacijsko infrastrukturo (omrežno stičišče, vladni intranet in ekstranet), ki bo omogočala povezovanje podatkovnih zbirk in sistemov državne uprave ter lokalne samouprave.

2.3 Seznam prioritarnih programov, projektov in nalog

Program projektov e-uprave, ki pokriva različna področja e-poslovanja v javni upravi in izven nje, zagotavljajo Republiki Sloveniji možnosti za hitro in učinkovito uvedbo e-poslovanja. V ta program projektov so vključeni prioritarni projekti in naloge ter stalne naloge.

Pri snovanju prioritarnih programov in projektov je bil velik poudarek na smiselnem povezovanju teh delovnih področij in odprtosti področij za uporabnike. Vsak od naštetih projektov v tem poglavju bo razdeljen na več faz. V večini primerov bo v okviru prve faze projekta treba izdelati formalnopravne osnove za izvedbo projekta. Nadaljnje faze projektov bodo upoštevale uveljavljene razvojne cikle informacijskih sistemov (EMRIS). Navajamo najpomembnejše projekte:

1. Program projektov EP-01 Uvajanje elektronskih storitev državne uprave
2. Program projektov EP-02 Uvajanje elektronskih storitev lokalne samouprave
3. Program projektov EP-03 E-uprava
4. Program projektov EP-04 Elektronsko poslovanje javnih financ
5. Program projektov EP-05 Elektronsko pisarniško poslovanje
6. Program projektov EP-06 Elektronska Vlada (e-Vlada)

Slika 3: Primer arhitekture sodobnega informacijskega sistema e-poslovanja

7. Program projektov EP-07 Elektronski upravni postopek
8. Program projektov EP-08 Notarji in elektronsko poslovanje
9. Program projektov EP-09 Elektronska javna naročila
10. Program projektov EP-10 Usposabljanje uprave za elektronsko poslovanje
11. Program projektov EP-11 Varnost elektronskih storitev s projekti

S stalnimi tehnološkimi nalogami (STN) bomo zagotovili nemoteno delovanje vse ustrezne informacijske infrastrukture (opreme) in zagotavljanje informacijskih storitev ter usposabljanje zaposlenih v upravi za uporabo novih tehnologij in rešitev.

2.4 Predlog naslednjih korakov pri uvajanju sistema e-poslovanja javne uprave RS

Konkretni koraki, ki morajo slediti takoj po izdelavi strategije, so:

1. sprejem ustreznih sklepov Vlade RS,
2. sprejem letnega načrta informatizacije javne uprave,

3. hitra in celovita uveljavitev Zakona o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu ter Uredbe o pogojih za elektronsko poslovanje in elektronsko podpisovanje,
4. ustreznna prilagoditev vse zakonodaje s področja slovenske uprave,
5. čimprejšnja ustanovitev predlaganih institucij informatike v slovenski upravi,
6. analiza resorjev slovenske uprave, ki so prioritetni za e-poslovanje uprave.

Pri izvajanju naslednjih korakov bo osrednjega pomena Programsko - projektna pisarna, ki bo s svojimi organizacijskimi in metodološkimi izhodišči ter z informacijsko podporo omogočala preglednost planiranja in izvajanja programov ter projektov.

3. NUJNOST CELOVITE REFORME JAVNE UPRAVE IN NUJNOST HKRATNEGA PRISTOPA MALIH KORAKOV

V luči sprejete strategije, ki jo je vlada sprejela v februarju 2001, ter aktivnosti, ki so potekale v letu 2000 in začetku leta 2001 s ciljem ugotavljanja administrativnih ovir, je postalo jasno, da je potrebno pristopiti k oblikovanju celovitega programa, s katerim se bo bistveno povečala učinkovitost in kakovost delovanja upravnih organov oziroma državne uprave.

Izvajanje tega antibirokratskega programa je reformen proces, ki bo trajal vrsto let in zahteva odločno podporo celotne vlade in sodelovanje resornih ministrstev. Ker sovpada izvajanje programa z uvajanjem elektronskih storitev in razvojem e-uprave, bo treba pri oblikovanju in izvajanju programa nameniti še posebno pozornost odstranjevanju vseh tistih ovir, ki vplivajo na hitrost uvajanja e-uprave. Odprava administrativnih ovir je povezava normativnih, organizacijskih in vodstvenih ukrepov, s katerimi bo vlada skušala povečati učinkovitost delovanja upravnih organov in kakovost storitev, večjo avtonomnost nižjih hierarhičnih ravni v upravnih sistemih, tako da bo delovanje uprave skladno s splošnimi razvojnimi cilji upravnih sistemov v svetu.

Temeljni cilj programa bo sistematična podpora in omogočanje razvoja sodobne e-uprave, ki bo delovala po naslednjih načelih:

1. Načelo enkratnega obveščanja;
2. Načelo obveznega pridobivanja mnenj in soglasij po uradni dolžnosti;
3. Načelo poslovanja brez osebnega stika s stranko, če to ni nujno potrebno;
4. Načelo delovanja po sistemu »vse storitve na enem mestu«.

Ob celoviti prenovi javne uprave je treba poleg sistematičnega, globalnega pristopa hkrati ubrati postopni pristop majhnih korakov z uvajanjem e-

storitev v javni upravi na tistih področjih in segmentih, ki so z normativnega in organizacijskega vidika dovolj pregledni in ne zahtevajo sprememb v zakonodaji, za državljane pa pomenijo pomemben korak pri zagotavljanju njihovih potreb po storitvah javne uprave na enostaven, hiter, poceni in kakovosten način.

Tak pristop majhnih korakov je pomemben za ozavedanje vseh sodelujočih v procesu izvajanja strategije e-poslovanja in vzpostavljanja e-uprave. Prve elektronske storitve na področju upravnih notranjih zadev, ki zadevajo e-izpiske iz različnih matičnih knjig, kažejo, da je že sam začetek na samo petih upravnih enotah sprožil veliko pozitivnih odmevov z jasnimi zahtevami, da je potrebno pospešeno nadaljevati na vseh upravnih enotah.

Istočasno pa se zavedamo, da je nujno potrebno pospeševati proces prenove javne uprave na sistematičen način, ki bi omogočil razvoj sodobne e-uprave po načelih enkratnega dajanja podatkov, pridobivanja dokazil in podatkov ter dajanja mnenj in soglasij po uradni dolžnosti, pridobivanja storitev na enem mestu, brez osebnega stika z uradno osebo, če to ni nujno.

In katera so še področja poleg upravnih notranjih zadev, kjer bi uvajali e-storitve? Predvsem gre za področje davka na dodano vrednost, dohodnine, e-storitve v povezavi s prostorskimi evidencami, e-storitvami, ki zadevajo poslovne registre, zakonodajo. Ob tem je nujno pričeti z e-poslovanjem na področju elektronskih arhivov, na področju overjanja elektronskih podpisov strank ter s tem povezano spremembo veljavnega Zakona o notariatu.

Ob tem je potrebno zagotavljati in razvijati ustrezno infrastrukturo za izdajanje in upravljanje z digitalnimi potrdili, za povezovanje in vstopanje v različne registre, identifikacijo pristojnih upravnih enot in poštnih števil, centralno številčenje zadev zaradi spremljanja izvajanja postopka in plačila upravnih taks ter za zagotavljanje varnostnih mehanizmov.

Celotna ITKT, tehnološki in vsebinski koncept morajo biti zasnovani dovolj odprto, da bodo sposobni prenesti zahteve, ki izhajajo iz obstoječega stanja in obstoječih informacijskih virov in aplikacij ter potrebe, ki jih narekuje nadaljnji tehnološki razvoj.

4. KONKRETIZACIJA NALOG NA PODROČJU ELEKTRONSKE PODPORE NOSILCEM JAVNIH FUNKCIJ PRI IZVAJANJU 139. IN 175 ČLENA ZUP

V zadnjih nekaj mesecih smo pri delu upravnih enot pričali izrednemu povečanju števila zahtevkov za izdajo potrdil o stalnem prebivališču in zahtevkov za izdajo potrdil iz evidence gospodinjstev. V nekaterih primerih so v enem letu zahtevki za izdajo omenjenih potrdil povečali za več kot 100 %.

Nič manj ni problematično tudi izdajanje potrdil iz matičnih knjig (izpiski) in potrdil o državljanstvu, ki jih izdajamo na področju matičnih zadev. Tudi tukaj javni zavodi (poleg že naštetih tudi osnovne, srednje šole in fakultete ter študentski domovi) od učencev in dijakov zahtevajo dokazila - izpiske in potrdila o državljanstvu, čemur bi se ob ustrežnejših rešitvah verjetno lahko izognili in s tem manj obremenjevali otroke in starše.

Zaradi zagotavljanja rednega in nemotenega opravljanja je nujno poiskati ustrežnejše rešitve pri zagotavljanju dokazil v postopkih pri vseh javnih zavodih (Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Center za socialno delo, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije...).

Glede na to, da ima večina državnih organov in nosilcev javnih pooblastil v zakonodaji s svojega področja zapisano subsidiarno uporabo Zakona o splošnem upravnem postopku (npr. ZPIZ – 249. člen, ZSV – 86. člen, itd.), bi bilo potrebno dosledno izvajati določbe 139. oziroma 175. člena ZUP, ki določata, da si organ, ki vodi postopek, listino, ki jo potrebuje kot dokaz v postopku, priskrbi po uradni dolžnosti. Vloga stranke za uvedbo postopka pa se v smislu 3. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu osebnih podatkov, smatra kot pisna privolitev stranke za pridobitev podatkov.

Center Vlade za informatiko v tesnem sodelovanju z Ministrstvom za notranje zadeve v tem trenutku v okviru programa projektov E-uprava pospešeno uvaja v vse upravne enote in za potrebe državljanov Republike Slovenije elektronske vloge z uporabo digitalnega potrdila za pridobitev izpiskov iz rojstne matične knjige, poročne matične knjige in matične knjige umrlih. Z iztekom leta je tako mogoče pridobiti omenjene izpiske elektronsko na vseh upravnih enotah, prav tako je mogoče na vseh upravnih enotah v tem času zaprositi za pridobitev digitalnega potrdila. Ko bodo matične knjige informatizirane, bomo uvedli avtomatske elektronske poizvedbe, ki jih bodo izvajali posamezni nosilci javnih pooblastil.

Z namenom, da bi čimbolj ublažili omenjeni pritisk izdajanja omenjenih izpiskov, potrdil, listin na upravnih enotah, predvsem pa, da bi se lahko začele izvajati določbe že omenjenih ZUP in ZVOP, v nadaljevanju podajamo konkretne predloge projektov, ki bi jih izvedli do 31.01.2002 in bi omogočili nosilcem javnih pooblastil elektronsko podporo v postopkih odločanja o pravicah in obveznostih posameznikov na področju zdravstvenega, pokojninskega, invalidskega in socialnega varstva in socialnega skrbstva.

V danem trenutku vidimo, da bo nujno sodelovanje Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, v čigar delovno področje sodi večina postopkov oziroma zahtev po izdaji potrdil in izpiskov.

Predlog projektov, ki jih bomo pripravili do konca meseca januarja 2002:

- Elektronska podpora vpogledom in zaznamkom v zvezi s stalnim prebivališčem
- Elektronska podpora vpogledom in zaznamkom v zvezi z državljanstvom
- Elektronska podpora vpogledom in zaznamkom v zvezi z začasnim prebivališčem
- Elektronske vloge za pridobitev potrdila iz evidence gospodinjstev (dokler ni informatizirane baze)
- Projekt povezave evidenc: sprotna povezava CRP in ZPIZ-a.

Povsod, kjer imamo podatke v informatiziranih administrativnih registrih, lahko postopke tudi avtomatiziramo kot elektronske vpogledne in elektronske zaznamke. Evidence ali registre, ki še niso informatizirani, (matične knjige, evidence gospodinjstev) pa je potrebno spraviti v elektronsko obliko in potem avtomatizirati postopke, tako da bodo potekali brez intervencije referentov, kjerkoli je to mogoče. Največji učinek lahko dosežemo, če se usmerimo na tiste evidence, ki že obstajajo v informatizirani obliki ali bi jih lahko izvedli v razumnem času. Prav tako lahko izkoristimo tudi možnosti delne avtomatizacije, kjer podpremo elektronsko vlogo (državljan ne hodi več na upravno enoto, ustanova javne uprave tudi sama zaprosi za potrdilo ali izpisek), vendar pa se potrdila še vedno pripravljajo "ročno" v ozadju. Usmeriti se moramo na G2G relacijo, ki bo v najvišji meri razbremenila državljanke, ki ne bodo več v funkciji kurirjev države.

5. ZAKLJUČEK

Namen SEP-2004 je postaviti in prenoviti globalne okvire razvoja, delovanja, povezovanja in odpiranja vseh informacijskih sistemov slovenske javne uprave ter postaviti konkretne pristope in modele arhitektur za nekatere najpomembnejše resorne informacijske sisteme javne uprave. Prav tako je namen postaviti institucionalni vidik z vzpostavitvijo vseh institucij informatike v Republiki Sloveniji. Z uvedbo elektronskega poslovanja v javno upravo sledi država informacijskim tokovom, ki jih narekuje svetovno gospodarstvo. Tako se razvija v sodobno informacijsko družbo, temelječ na visoko razviti informacijsko telekomunikacijski tehnologiji. Država ne bo le bolj ekonomična in prijazna do svojih državljanov, ampak bo z uvedbo elektronskega poslovanja v javno upravo tudi bistveno bolj pripravljena na izzive polnopravnega članstva v Evropski uniji.

Ključni dejavniki uspeha pri uvajanju e-poslovanja v javno upravo so predvsem v pripravi usklajene zakonske podlage e-poslovanja s tehnološkimi

možnostmi e-poslovanja ter s standardi in z direktivami, ki jih na tem področju sprejema in uveljavlja Evropska Unija, v zagotovitvi proračunskih sredstev za delovanje in razvoj informacijskih sistemov javne uprave in v pridobitvi širokega izbora strokovno usposobljenih kadrov. Ob tem je treba pripraviti ustrezno politiko varovanja in zaščite, demonopolizirati telekomunikacije in zgraditi močno infrastrukturo za uvedbo e-poslovanja.

Ugotovili smo, da je treba ob celoviti prenovi javne uprave ubrati pristop s čimprejšnjimi rezultati e-storitvev ali drugače povedano, takoj pričeti z e-poslovanjem v javni upravi na tistih področjih in segmentih, ki so z normativnega in organizacijskega vidika dovolj jasni in pregledni in ne terjajo sprememb v zakonodaji, za državljane pa pomenijo pomemben korak pri zagotavljanju njihovih potreb po storitvah javne uprave na enostaven, hiter, poceni in kakovosten način. Tak pristop uvajanja e-poslovanja s konkretnimi rezultati e-poslovanja pa je pomemben za ozavedanje vseh pristojnih in sodelujočih v procesu izvajanja strategije e-poslovanja in vzpostavljanja e-uprave.

VIRI IN LITERATURA

1. Strategija elektronskega poslovanja v javni upravi RS za obdobje od leta 2001 do leta 2004 (sep-2004), Ljubljana, Center Vlade RS za informatiko, 2000.
2. Elektronsko poslovanje v Vladi Republike Slovenije. Ljubljana, Vlada Republike Slovenije in Center Vlade RS za informatiko, januar 2001.
3. Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (ZEPEP). Ljubljana, Vlada Republike Slovenije in Center Vlade RS za informatiko, januar 2001.
4. Uredba o pogojih za elektronsko poslovanje in elektronsko podpisovanje. Ljubljana, Vlada Republike Slovenije in Center Vlade RS za informatiko, januar 2001.
5. Sklep o organizaciji in delovnem področju Centra Vlade Republike Slovenije za informatiko. Uradni list Republike Slovenije. Št. 12/23. 2. 2001, str. 1374-5.
6. Program projektov E-uprava, vzpostavitveni dokument programa, verzija 1.2, Ljubljana, Center Vlade RS za informatiko, april 2001.
7. <http://e-uprava/index.html>
8. http://www.gov.si/cvi/index_CVI.htm
9. <http://www.siggen-ca.si/namen.htm>
10. Projektna pisarna Centra vlade RS za informatiko, vodenje projektov E-uprava.
11. Zakon o splošnem upravnem postopku (Ur.l. RS, št. 80/1999, 70/2000)
12. Zakon o varstvu osebnih podatkov (Ur.l. RS, št. 59/1999, 57/2001 (59/2001 - popr.))
13. Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (Ur.l. RS, št. 57/2000, 30/2001)
14. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur.l. RS, št. 106/1999, 72/2000, 81/2000, 124/2000)
15. Zakon o socialnem varstvu (Ur.l. RS, št. 54/1992 (56/1992 - popr.), 42/1994 Odl.US: U-I-137/93-24, 1/1999, 41/1999, 36/2000, 54/2000, 26/2001)
16. Zelena knjiga EU o podatkih javnega sektorja
17. Odločba EU o zatiranju nezakonitih in škodljivih vsebin ter pospeševanju varne uporabe interneta

Mag. Marin Silič je diplomiral na Fakulteti za strojništvo Univerze v Ljubljani in na Visoki ekonomski šoli Univerze v Mariboru. Leta 1976 se je v podjetju Slovenija avto zaposlil kot sistemski analitik in je sodeloval pri razvoju računalniške podpore finančnega in materialnega poslovanja podjetja. Leta 1979 je postal vodja strokovne skupine AOP pri Ministrstvu za pravosodje in upravo. Leta 1984 je začel z opravljanjem nalog na področju informatizacije državne uprave kot svetovalec republiškega sekretarja za pravosodje in upravo. Pozneje je sodeloval pri vzpostavljanju strokovne skupine za informatizacijo državnih organov pri Ministrstvu za pravosodje in upravo, ki je bila predhodnica Republiškega zavoda za informatiko. Direktor Centra Vlade za informatiko je postal 1. julija 1994. V letu 2000 je magistriral na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani z naslovom magistrskega dela „Elementi strategije informatizacije javne uprave Republike Slovenije“.